

تعاونیهای بهداشتی و درمانی در ایران

جمهوری اسلامی ایران از جمله کشورهایی به شمار می آید که تنوع شرکتهای تعاونی در آن قابل توجه و چشمگیر می باشد، تاسیس شرکتهای تعاونی بهداشتی، درمانی در ایران در سالهای اخیر رونق بسیار یافته و در زمینه های مختلف پزشکی، دندانپزشکی، علوم آزمایشگاهی، تهیه و ساخت ابزار، وسایل و تجهیزات پزشکی فعالیت گسترده ای را آغاز شده است.

تعاونیهای بهداشتی، درمانی در ایران را با توجه به نوع و نحوه فعالیت می توان جزء تعاونیهای تامین نیاز مصرف کنندگان، تولیدکنندگان، تولیدی و خدماتی طبقه بندی نمود.

سابقه تاسیس و فعالیت این تعاونیها به جز موارد معدودی، بعد از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی آغاز گردیده، این تعاونیها همگام با سایر شرکتهای تعاونی پس از پیروزی انقلاب تحول یافته، فعال شده و رشد نموده اند، گسترش تعاونیهای بهداشتی، درمانی در این مدت قابل توجه بوده و گروههای مختلفی از پزشکان، دندانپزشکان، فارغ التحصیلان علوم آزمایشگاهی و متخصصین مهندسی پزشکی اقدام به تاسیس تعاونیهای بهداشتی، درمانی نموده و طرح های متعددی در زمینه تاسیس بیمارستان، کلینیک، درمانگاههای تخصصی و پروژه های ساخت وسایل و ابزار و تجهیزات پزشکی و دندانپزشکی اجرا نموده اند.

آمار و اطلاعات نشان می دهد که تعداد

در افزایش آگاهیهای عمومی در زمینه بهداشت، درمان و بهبود استانداردهای بهداشتی، درمانی در منطقه خواهند داشت.

اینک با توجه به اهمیت موضوع کار اجلاس مزبور در این گفتار به شرح وضعیت تعاونیهای بهداشتی کشور عزیزمان می پردازیم و در شماره های آتی گزارشی را از کشورهای شرکت کننده به اطلاع خوانندگان محترم می رسانیم. باشد که این مجموعه گفتارها در پیشبرد اهداف مورد نظر که همانا شکل گیری تعاونیهایی از این دست و ارائه مناسب خدمات بهداشتی در قالب تعاونیهای بهداشتی می باشد مورد عنایت متخصصین و مسئولین امر قرار گیرد.

کشور خود را ارائه نمودند، نشست مزبور به دنبال گردهم آیی قلبی که در سال ۱۹۹۲ در پایتخت ژاپن، (توکیو) برگزار گردید، تشکیل شد و نشست آینده در سال ۱۹۹۶ در کشور هندوستان منعقد خواهد گردید.

کشورهای شرکت کننده ضمن ارائه گزارش جامعی از وضعیت تعاونیهای بهداشتی، درمانی (پزشکی) خود، همگی بر این دیدگاهها تاکید داشتند که منطقه آسیا به ویژه کشورهای خاور دور که در حال حاضر از رشد صنعتی چشمگیری برخوردار بوده و بالطبع شرایط اقتصادی نیز در این کشورها در قیاس با بسیاری از کشورهای آسیایی دیگر در آستانه بهبود و به تبع آن درآمدهای سرانه مردم نیز در حال افزایش است، طبعاً فعالیت سازمان های مختلف به ویژه شرکتهای تعاونی اثرات سازنده و موثری در این فرایند خصوصاً

این تعاونیها تا بهمن ماه ۱۳۷۴ بالغ بر هفتاد و هشت تعاونی در سطح کشور بوده است که اکثرآ از سال ۱۳۷۰ به بعد تاسیس شدهاند، علاوه بر این تعاونیها، تعداد ۴ تعاونی فرااستانی یا سراسری نیز به ثبت رسیده است که در حال حاضر فعال میباشند، در مجموع کلیه تعاونیهای استانی و فرااستانی دارای ۸۵۲۳ عضو و سرمایه ثبت شدهای معادل ۳۸۱۲۱۷۰۷۰۰ ریال میباشند.

سرمایه ثبت شده شرکت‌های تعاونی برای اجرای طرح‌های ارائه شده توسط آنها کافی نبوده و به منظور اجراء پروژه نیاز به تسهیلات و اعتبارات بیشتری داشتند، که اکثرآ از تبصره‌های بودجه کل کشور، که قسمت‌هایی را به بخش تعاون اختصاص داده است تامین می‌گردد.

از طرح‌های ارائه شده توسط این تعاونیها تعدادی به پایان رسیده و مورد بهره‌برداری قرار گرفته است و تعدادی نیز مراحل پایانی خود را طی می‌نمایند.

بیمارستان‌ها و مراکز درمانی تعاونی در ایران

در بین ۷۸ شرکت تعاونی بهداشتی و درمانی در کشور تعداد ۴۰ شرکت تعاونی در یازده استان کشور، صرفآ در زمینه تاسیس بیمارستان، کلینیک و مراکز تخصصی پزشکی فعالیت می‌نمایند، خدماتی که در این مراکز ارائه می‌گردد شامل خدمات عمومی پزشکی به صورت بیمارستانی و یا کلینیکی، خدمات تخصصی پزشکی مانند چشم پزشکی، جراحی بیماریهای کلیوی، پرتودرمانی، ایمن‌شناسی و دندانپزشکی می‌باشد، در جدول

ردیف استان	نام تعاونی	تاریخ تاسیس	اصناف تولید	اضافه‌تولیدی	سرمایه (ریال)	نوع فعالیت
استان آذربایجان شرقی	۱- تعاونی درمانگاه چشم پزشکی دهبهمن	۷۳/۳/۳۱	۸	۸	۲۴۰۰۰۰۰	چشم پزشکی
	۲- تعاونی ایمن شناسی	۷۳/۸/۲۴	۱۲	۱۲	۱۲۰۰۰۰۰	پوز پزشکی
	۳- تعاونی چندمنظوره کارکنان بیمه درمانی	۷۳/۱۲/۱۷	۵۹	۵۹	۱۳۲۰۰۰۰	خدمات پزشکی
	۴- خدمات چشم پزشکی بهمن	۷۴/۹/۵	۱۰	۱۰	۹۰۰۰۰۰۰	چشم پزشکی
	۵- خدمات واحدهای تعلیماتی و درمانی قزاقی ایران	۱۳۷۴	۷	۷	۷۰۰۰۰۰۰	تسهیلات درمانی (قزاقی)
	۶- خدمات پزشکی کارکنان دانشگاه تهران	۱۳۷۴	۱۰	۱۰	۲۰۰۰۰۰۰	خدمات پزشکی
	۷- تعاونی خدمات پزشکی رهنون سینا	۱۳۷۴	۹	۹	۳۲۰۰۰۰۰	خدمات پزشکی
	۸- تعاونی خدمات پزشکی نگاه عارف	۷۳/۷/۲	۷	۷	۲۱۰۰۰۰۰	چشم پزشکی
	۹- تعاونی دندانپزشکی دکتر قالی	۷۳/۱۲/۱	۲۰	۲۰	۳۵۰۰۰۰۰	خدمات پزشکی
جمع			۱۹۲	۱۹۲	۱۶۱۰۰۰۷۰۰	
استان آذربایجان غربی	۱- تعاونی شماره ۵۹۸- اهواز فتح	۷۱/۷/۲۷	۱۴	۴۰	۲۰۰۰۰۰۰	درمانی، احداث بیمارستان
	۲- شرکت تعاونی سینا	۷۱/۱۲/۲۵	۸	۸	۱۱۰۰۰۰۰	هندسی پزشکی
	۳- شرکت تعاونی قزاقی	۷۴/۸/۳۰	۷	۷	۱۰۵۰۰۰۰	درمانی، احداث بیمارستان
جمع			۲۹	۵۵	۳۲۰۵۰۰۰۰	
گیلان	۱- شرکت تعاونی مرکز پزشکی هسته‌ای	۷۲/۱۱/۱۲	۷	۷	۱۱۰۰۰۰۰	درمان و خدمات و رادیولوژی و امکن
	۲- شرکت تعاونی چندمنظوره خدمات بهداشتی و دندانپزشکی	۷۳/۱۱/۱۲	۶۶	۶۶	۱۳۲۰۰۰۰۰	
	۳- شرکت تعاونی دندانپزشکی	۷۴/۲/۳۰	۱۹	۱۹	۱۲۰۰۰۰۰	دندانپزشکی
	۴- شرکت تعاونی تولید لوازم رشت	۵۸/۱۲/۱۶	۵۴	۵۴	۳۲۰۰۰	هندسی پزشکی
جمع			۱۴۶	۱۴۶	۱۵۵۲۷۰۰۰	
کرمان	۱- خدمات پزشکی الاطون بیم	۷۱/۱۰/۶	۷	۷	۷۰۰۰۰۰۰	خدمات پزشکی (تعلیماتی)
	۲- خدمات پزشکی قزاقی کرمان	۷۲/۳/۲	۷	۷	۳۵۰۰۰۰۰	احداث بیمارستان
	۳- خدمات پزشکی جهر درمان کرمان	۷۳/۸/۱۴	۱۰	۱۰	۵۰۰۰۰۰۰	احداث بیمارستان
	۴- خدمات پزشکی شایع	۷۰/۸/۲۹	۷	۷	۶۰۰۰۰۰۰	خدمات آزمایشگاهی
	۵- خدمات بیمارستانی گهوج ۲۰۲	۱۳۸	۴۵	۲۲	۱۱۰۰۰۰۰	خدمات بهداشتی، درمانی
	۶- خدمات بیمارستانی پودسیر	۱۳۶۹	۲۲	۱۶	۸۰۰۰۰	خدمات بهداشتی، درمانی
	۷- خدمات بیمارستانی ۴۰۲۴۷	۱۳۸	۵۳	۵۳	۱۴۴۰۰۰۰۰	خدمات بهداشتی، درمانی
	۸- خدمات بیمارستانی ۳۴۴۲ کرمان	۱۳۸	۶۰	۵۱	۲۵۵۰۰۰۰	خدمات بهداشتی، درمانی
	۹- خدمات بیمارستانی ۲۵۱ جبروت	۱۳۸	۶۶	۶۶	۳۰۰۰۰۰۰	خدمات بهداشتی، درمانی
	۱۰- خدمات بیمارستانی ۲۶۸ سورجان	۱۳۸	۴۷	۴۵	۱۴۵۰۰۰۰	خدمات بهداشتی، درمانی
	۱۱- خدمات بیمارستانی ۳۴۵ زرند	۱۳۸	۴۰	۳۴	۴۹۳۸۰۰۰	خدمات بهداشتی، درمانی
	۱۲- خدمات بیمارستانی ۳۴۶ شهرپاک	۱۳۸	۱۴	۲۰	۲۰۰۰۰۰۰	خدمات بهداشتی، درمانی
	۱۳- خدمات بیمارستانی ۲۴۴ بافت	۱۳۸	۸۸	۵۱	۲۵۵۰۰۰۰	خدمات بهداشتی، درمانی
	۱۴- خدمات بهداشتی ۴۳۸ کرمان	۱۳۷۱	۷	۷	۷۰۰۰۰۰۰	خدمات بهداشتی، درمانی
جمع			۴۷۳	۳۹۶	۹۳۵۸۸۰۰۰	
استان آذربایجان غربی	۱- شرکت تعاونی سرگساز ارومیه	۵۹/۴/۱۸	۱۲	۱۵	۱۰۸۰۰۰۰۰	تولید سرگس
	۲- کلینیک سنگ‌شکن ارومیه	۷۲/۷/۱۰	۱۴	۱۴	۱۴۰۰۰۰۰	خدمات درمانی، تخصصی
	۳- شرکت تعاونی سرگساز میهاد	۷۳/۸/۱۹	۲۰	۷	۱۰۵۰۰۰۰۰	تولید سرگس
	۴- شرکت تعاونی تولید سرم آنتی ارومیه شماره ۱۲۵	۷۳/۷/۱۰	۸	۸	۲۰۰۰۰۰۰۰	تولید سرم آنتی
جمع			۵۴	۴۴	۴۲۷۰۰۰۰۰	
استان اصفهان	۱- تعاونی ۴۴۴ آر قزاق	۷۳/۵/۱۵	۷	۷	۳۰۰۰۰۰۰	خدمات دندانپزشکی
	۲- تعاونی ۴۴۰ کلینیک	۱۳۳۳	۷	۷	۳۱۵۰۰۰۰	بهداشتی، درمانی
	۳- تعاونی ۵۴۲ چومتری	۷۴/۸/۲	۷	۷	۹۸۰۰۰۰۰۰	خدمات چشم پزشکی
	۴- تعاونی ۵۳۷ تولید مواد دارویی	۷۴/۷/۵	۷	۷	۴۲۰۰۰۰۰	تولید مواد دارویی و گیاه دارویی
	۵- تعاونی ۵۳۹ کلینیک	۷۴/۷/۲۵	۹	۹	۱۸۳۶۰۰۰۰	درمانی، ارتوپدی، سونوگرافی
جمع			۳۷	۳۷	۱۳۶۷۱۰۰۰۰	

شماره ۱ تعاونیهای بیمارستانی و مراکز درمانی که در ۱۱ استان کشور تشکیل شده است ارائه گردیده، در بین یازده استانی که در آن این نوع تعاونیها ایجاد شده استان کرمان بیشترین تعداد تعاونی درمانی، پزشکی را دارا بوده و استان تهران و خراسان در مراتب دوم و سوم قرار دارند و در چهارده استان دیگر کشور این تعاونیها هنوز تشکیل نشده و فاقد بیمارستانها و مراکز درمانی تعاونی می‌باشند.

در زمان تنظیم این گزارش آمار و اطلاعات مربوط به تعداد تخت، تعداد پزشکان شاغل در این موسسات و نوع تجهیزات و امکانات بیمارستانی و یا کلینیکی در دسترس نبود که بدیهی است در مطالعات بعدی مورد توجه و بررسی قرار خواهد گرفت.

پراکندگی تعاونیهای بهداشتی و درمانی در سطح کشور

تعداد تعاونیهای بهداشتی، درمانی تشکیل شده بالغ بر هفتاد و هشت شرکت با عضویت ۲۳۲۸ نفر و سرمایه ثبت شده‌ای معادل ۳۱۰۷۸۰۰۷۰۰ ریال می‌باشد که در بیست استان کشور تاسیس گردیده است، استان‌هایی که فاقد تعاونیهای بهداشتی و درمانی هستند عبارتند از: استانهای زنجان، سیستان و بلوچستان، چهارمحال و بختیاری، یزد و هرمزگان. همانطور که ذکر گردید تعداد ۴۰ شرکت تعاونی مستقیماً در زمینه درمان به صورت تعاونیهای بیمارستانی، کلینیکی و مراکز تخصصی پزشکی فعالیت دارند و مابقی آنها در رابطه با سایر خدمات درمانی و پزشکی مانند چشم پزشکی، بیماریهای کلیوی، رادیولوژی و پرتودرمانی، دندانپزشکی، و یا آزمایشگاهی تشخیص

م استان	نام تعاونی	تاریخ تاسیس	استانماده	اصنافکوبی	سرمایه(ریال)	نوع فعالیت
استان خراسان	۱- خدمات دندانپزشکی	۷۱/۲/۱۹	۴۵	۴۵	۳۴۵۰۰۰	تیه و توزیع لوازم دندانپزشکی
	۲- تعاون بهداشت و امداد	۷۱/۱۲/۱۳	۷	۷	۱۴۰۰۰۰۰	خدمات بهداشتی
	۳- خدمات بهداشتی و طبقاتی پستور	۷۲/۸/۳	۹	۹	۹۰۰۰۰۰۰	درمانی، بهداشتی
	۴- چندمنظوره خدماتی، تولیدی	۷۳/۸/۳۰	۲۵۹	۲۵۹	۷۱۰۰۰۰۰۰	تیه و توزیع وسایل بهداشتی و دارویی، مهندسی پزشکی
	۵- مجتمع درمانی ذکریا	۷۳/۱۱/۲۷	۲۰	۲۰	۵۰۰۰۰۰	درمانی
	۶- تولید لوازم دندانپزشکی کونک	۷۴/۲/۲۸	۱۲	۱۲	۱۸۰۰۰۰۰۰	ساخت اجوات و تجهیزات دندانپزشکی
	۷- مجتمع تولیدی صنایع دارویی جات‌پخش	۷۴/۲/۲۶	۱۰	۱۰	۱۰۰۰۰۰۰	خدمات دارویی
	۸- تولیدی شیمیایی رازی	۷۳/۷/۱۹	۱۳	۱۳	۲۰۰۰۰۰۰	دارویی، تولیداتش از ماس
جمع		۸	۳۷۵	۳۷۵	۱۸۱۲۹۵۰۰۰	
استان سمنان	۱- شرکت تعاونی و بهداشتی پزشکی آری	۷۳/۵/۲۲	۷	۷	۲۱۰۰۰۰۰۰	تولید لوازم پزشکی
	۲- شرکت تعاونی درمانگر آرش	۶۹/۱۰/۱۱	۸	۳۲	۴۰۰۰۰۰۰۰	تولید سرنگ
جمع		۲	۱۵	۳۹	۲۵۰۰۰۰۰۰	
استان ایلام	۱- شرکت تعاونی شماره ۱۳ کلینیک سپه	۷۲/۸/۱۱	۷	۷	۳۷۰۰۰۰۰۰	خدمات درمانی
	۲- شرکت تعاونی شماره ۲۱۱ کلینیک هیران	۷۳/۹/۲۸	۷	۷	۳۷۰۰۰۰۰۰	خدمات درمانی
	۳- شرکت تعاونی شماره ۲۱۸ کلینیک شه	۷۳/۹/۲۸	۷	۷	۳۷۰۰۰۰۰۰	خدمات درمانی
جمع		۲	۲۱	۲۱	۱۱۱۰۰۰۰۰۰	
استان فارس	۱- شرکت تعاونی مجتمع پزشکی طب نسوی	۷۴/۳/۱	۳۴	۳۴	۲۴۰۰۰۰۰۰	خدمات درمانی
	۲- شرکت تعاونی گروه پزشکی اردیبهشت	۷۴/۵/۲	۳۰	۳۰	۲۰۰۰۰۰۰۰۰	خدمات درمانی
	۳- شرکت تعاونی خدمات پزشکی ۵۵-۵۹	۷۴/۵/۲۴	۳۵	۳۵	۱۸۵۰۰۰۰۰۰	خدمات درمانی
	۴- شرکت تعاونی خدمات پزشکی ساجدین	۷۲/۴/۲۸	۱۵	۱۵	۷۵۰۰۰۰۰۰۰	خدمات درمانی
	۵- شرکت تعاونی خدمات پزشکی نو درمان شیراز	۷۳/۱۱/۳۰	۱۶	۱۶	۱۶۰۰۰۰۰۰۰	خدمات درمانی
جمع		۵	۱۲۵	۱۳۰	۲۴۵۴۰۰۰۰۰	
استان ارسران	۱- تعاونی شماره ۵۷ شقایق	۵۹/۷/۱۴	۹	۷	۱۰۰۰۰۰۰۰	بهداشتی
	۲- تعاونی شماره ۳۳۳	۷۰/۵/۳۰	۷	۷	۱۰۰۰۰۰۰۰	بهداشتی
	۳- تعاونی شماره ۵۰۳	۷۲/۱۱/۲۸	۸	۱۵	۱۰۰۰۰۰۰۰۰	داروهای گیاهی
	۴- تعاونی شماره ۵۲۷	۷۲/۲/۱۹	۹	۹	۱۰۸۰۰۰۰۰	بهداشتی
	۵- تعاونی شماره ۵۳۵	۷۳/۱/۳۱	۷	۷	۱۰۰۰۰۰۰۰	تولید اساسهای گیاهی
	۶- تعاونی شماره ۴۲۹	۷۴/۵/۳۰	۷	۷	۱۰۰۰۰۰۰۰	بهداشتی، تولیدکننده
	۷- تعاونی شماره ۳۶۹	۷۴/۱/۲۴	۷	۷	۱۰۰۰۰۰۰۰	بهداشتی
جمع		۷	۵۴	۶۲	۱۰۶۳۳۰۰۰۰	
استان آذربایجان شرقی	۱- تعاونی ۴۰۵ چشم پزشکی امیرکبیر آذر	۷۳/۱/۲۵	۱۳	۱۳	۱۳۶۵۰۰۰۰۰	خدمات درمانی
	۲- تعاونی شماره ۴۳۹	۷۴/۱/۲۸	۵۵	۵۵	۳۶۰۰۰۰۰۰۰	درمانی، بهداشتی
جمع		۲	۶۸	۶۸	۱۷۲۵۰۰۰۰۰	
استان بوشهر	۱- شرکت تعاونی تولیدات پزشکی گروه ۱۶۱	۷۲/۷/۲۲	۷	۷	۵۰۰۰۰۰۰۰۰	مهندسی پزشکی
استان همدان	۱- آزمایشگاه رازی همدان	۶۰/۱۱/۲۷	۱۶	۱۶	-	خدمات آزمایشگاهی
استان کرمانشاه	۱- تعاونی شماره ۶۶۷ کلینیک پزشکی رازی	۷۰/۱۱/۳۶	۷	۷	۷۰۰۰۰۰۰	خدمات درمانی
	۲- بیمارستان ۱۵۰ نضیخواهی بیستون کرمانشاه	۷۳/۳/۲۸	۴۵	۴۵	۱۲۷۵۰۰۰۰۰۰	خدمات درمانی
جمع		۲	۵۲	۵۲	۱۲۷۵۰۰۰۰۰۰	
استان مرکزی	۱- تعاونی آموزشی و توانبخشی اراک	۷۳/۱/۱۸	۷	۷	۱۰۰۰۰۰۰۰	مرکز خدمات آموزشی و کودکان عقب مانده، شورای علمی مشاور و روانشناسی
استان کردستان	۱- شرکت تعاونی شماره ۵۰۰ پلی کلینیک تخصصی درمانی و جراحی	۷۳/۸/۱۳	۷	۱۳	۱۰۰۰۰۰۰۰	درمانی، بهداشتی

نام استان	نام تعاونی	تاریخ تاسیس	استانداوبه	اعضای کنونی	سرمایه (ریال)	نوع فعالیت
استان یزد	-	-	-	-	-	تشکیل نشده
کلانپویه و بویراحمد	۱- شرکت تعاونی شماره ۲۵۰ رازی یاسوج ۲- تعاونی ۲۵۹ شنوائی سنجی سا	۲۲/۲/۶ ۲۴/۲/۱۲	۱۰ ۷	۱۶ ۷	۵۱۰۰۰۰۰ ۱۰۵۰۰۰۰	خدمات درمانی خدمات درمانی
جمع	۲		۱۷	۲۳	۶۱۵۰۰۰۰	
استان مازندران	۱- شرکت تعاونی و خدماتی	۲۴/۴/۵	۱۰	۱۰	۱۲۰۰۰۰۰۰	بیمه لوازم و تجهیزات پزشکی
هرمزگان	-	-	-	-	-	تشکیل نشده
	۱- کمک دلدانیزشکان تجری ۲- فروشندگان لوازم پزشکی و دلدانیزشکی ۳- خدمات بهداشتی، پزشکی امین	۶۲/۲/۲۴ ۳۲/۱/۲۹ ۲۱/۹/۱۰	۵۵ ۲۷۲ ۴۰	۵۵ ۲۷۲ ۲۹۸	۳۱۰۰۰۰۰ ۵۴۴۰۰۰۰ ۱۵۱۵۰۰۰۰	خدمات دلدانیزشکی خدمات دلدانیزشکی خدمات درمانی
جمع	۲		۳۶۷	۶۲۵	۲۰۹۵۰۰۰۰	
جمع کل	در مجموع ۷۸ شرکت تعاونی در بیست استان کشور		۲۰۷۲	۳۲۲۸	۳۱۰۷۸۰۰۷۰۰	

در بین استان‌های کشور استان اصفهان با ۶۲۵ عضو که در ۳ تعاونی بهداشتی و درمانی مشارکت دارند بیشترین تعداد عضو را دارا می‌باشد، کرمان با ۳۸۲ عضو که در ۱۲ تعاونی بیمارستانی و کلینیکی شرکت دارند بیشترین تعداد تعاونیهای بیمارستانی و کلینیکی را در کشور دارا می‌باشد و در مرتبه دوم قرار دارد، استان فارس با ۱۳۰ عضو که در ۵ تعاونی بیمارستانی و کلینیکی متمرکز شده‌اند سومین مرتبه را در جدول تعاونیهای بهداشتی و درمانی کسب می‌نماید.

بیشترین سرمایه ثبت شده این تعاونیها را تعاونیهای خدمات پزشکی، درمانی استان کرمانشاه با ۱۲۷۵۷۰۰۰۰۰ ریال و استان فارس با ۲۷۶۰۰۰۰۰۰ ریال و استان تهران با ۱۵۷۵۰۰۷۰۰ ریال دارا می‌باشند.

کمترین تعداد تعاونی بهداشتی و درمانی در استانهای مازندران، بوشهر، همدان، مرکزی و کردستان می‌باشد که فقط دارای یک تعاونی هستند و کمترین تعداد اعضاء در تعاونیهای بهداشتی و درمانی استانهای مرکزی، بوشهر و کردستان مشارکت دارند که تعداد آنها هفت نفر می‌باشد.

تعاونیهای فرااستانی خدمات پزشکی و درمانی

تعاونیهای فرااستانی (سراسری) شامل چهار

جدول شماره ۱: بیمارستانها و مراکز درمانی تعاونی

شماره	نام استان	تعداد	نوع فعالیت	تعداد اعضاء	سرمایه (ریال)
۱	تهران	۸	خدمات پزشکی درمانی	۱۲۲	۱۵۷۵۰۰۷۰۰
۲	خوزستان	۲	خدمات پزشکی، احداث ساختمان	۲۷	۲۱۰۵۰۰۰۰
۳	کرمان	۱۲	خدمات پزشکی، احداث ساختمان	۳۸۲	۳۹۱۸۸۰۰۰
۴	آذربایجان غربی	۱	کلینیک سنگ شکن ارومیه، کلیوی	۱۴	۱۴۰۰۰۰۰
۵	اردبیل	۳	بیمه کلینیک چشم پزشکی	۲۳	۱۱۹۵۱۰۰۰۰
۶	خراسان	۲	خدمات پزشکی، درمانی	۲۷	۱۹۰۰۰۰۰
۷	ایلام	۳	خدمات پزشکی، کلینیک	۲۱	۱۱۱۰۰۰۰۰۰
۸	فارس	۵	خدمات پزشکی، درمانی	۱۳۰	۲۷۶۰۰۰۰۰۰
۹	آذربایجان شرقی	۱	خدمات چشم پزشکی	۱۴	۱۳۶۵۰۰۰۰۰
۱۰	کرمانشاه	۲	خدمات پزشکی، کلینیک	۵۲	۱۲۷۵۷۰۰۰۰۰
۱۱	کردستان	۱	خدمات پزشکی، بیمه کلینیک	-	-
۱۲		۴۰		۸۳۱	۲۰۳۹۷۲۸۷۰۰

مأخذ: اداره و اطلاعات جمع آوری شده از ادارات کل تعاون کشور

ثبت شده آورده شده است.

طبی، تعاونیهای تولیدی لوازم بهداشتی پزشکی مانند گاز طبی، سرنگ و سرم و یا سایر نیازمندیها و یا در زمینه تولید ابزار، لوازم و تجهیزات پزشکی و دندانپزشکی فعالیت دارند.

در جدول شماره ۳ پراکندگی و مشخصات تعاونیهای بهداشتی و درمانی به تفکیک نوع فعالیت، تاریخ تاسیس، تعداد اعضاء اولیه و اعضاء کنونی و میزان سرمایه

جدول شماره ۲: شرکت‌های تعاونی بهداشتی، درمانی فرااستانی (سراسری)

(سرمایه به هزار ریال)

شماره	نام شرکت	تعداد اعضاء	سرمایه	موضوع فعالیت
۱	شرکت تعاونی دلدانیزشکان ایوان	۴۸۷۴	۱۹۶۰۱۰	بیمه و خدمات دلدانیزشکی
۲	شرکت تعاونی دلدانیزشکان اسلامی ایوان	۶۷۴	۳۹۸۷۵	بیمه و خدمات دلدانیزشکی
۳	شرکت تعاونی آزادیانها تشبیس طبی کشور	۲۵۰	۷۳۸۴۰	مرضه خدمات آزمایشگاهی
۴	شرکت تعاونی رادپولویستهای ایوان	۳۹۴	۳۹۴۴۵	مرضه خدمات رادپولوی و پروتکلاری

مأخذ: دفتر حمل و نقل و خدمات وزارت تعاون

«اگر در مقابل دنیا اظهار حیات بکنید که بگوئید ما بعد از گذشتن

چندین سال زنده هستیم، باید مشارکت کنید.»

از وصیت نامه حضرت امام خمینی(ره)

ابعاد مشارکت در نظام فرهنگی ایران

از: سلیمان ایرانزاده

مشارکت مبتنی بر ۲ اصل، یعنی پذیرش برابری ارزش انسانی مردمان است و دومین اصل بر فرایندی بودن مشارکت قرار دارد. که از آن طریق مردم به تحول دست می‌یابند و تغییرات را بوجود می‌آورند. علاوه بر این مطالب، امروزه مشارکت در قالب شورا بعنوان بستری برای حضور مردم در مسائل خودشان شناخته می‌شود.

و هر روز مطالعات جامعه شناختی، دستاوردهای نوینی را پیش روی می‌گذارد و الزامات جدیدی را مطرح می‌سازد. از طرف دیگر وقوع انقلاب اسلامی ایران بعنوان یک حرکت نو و تاریخی برهبری پیامبر گونه حضرت امام خمینی(ره) در سال ۱۳۵۷ که مبتنی بر ولایت فقیه است، جایگاه شورا را در قانون اساسی بطور واضح و روشن بیان کرده است. بطوری که در قانون اساسی بعنوان شالوده نظام از اصل یکصد و شش، هفت اصل بدنبال هم درباره شوراهای اسلامی است. این شوراها در تمام سطح کشور بطور افقی و عمودی دیده می‌شود یعنی شورا از سطح روستا گرفته تا یک کارخانه، یک مرکز آموزش و شورای عالی استانها.

فرهنگ معانی مشارکت در قرآن

(شَاوَرَةٌ) فی الامر: در کار با او مشورت کرد.
(تَشَاوَرٌ و اشْتَوْر) القوم: آن گروه با یکدیگر مشاوره کردند.
استَشَاوَرْتُ: با او مشورت کرد، از او نظر خواست.
المُشِير: راهنما، دلسوز، رایزن، اشاره کننده، مشورت کننده
المُشَوَّرَة و المشورة: نصیحت، پند و اندرز، مشورت و مشورت کردن

در امور سیاسی شهر یا کشوری که در آن زندگی می‌کنند بر تعیین سرنوشت خود دخالت و نظارت می‌کنند. در قلمرو مدیریت نیز بدنبال جنبش مدیریت علمی و رواج جنبش روابط انسانی مشارکت بعنوان روشی کارساز در برانگیختن کارکنان برای کار بهتر و بیشتر شناخته شد و اکنون نیز مشارکت بعنوان یک وسیله مناسب برای تغییر و تحول و انگیزش در کار شناخته شده است. در بسیاری از سازمانها برای دست یافتن به وضعی بهتر از مکانیزم مشارکت جهت بسیج توانایی کارکنان خود استفاده می‌کنند.

مشارکت در قالب شورا در مکتب انسان ساز اسلام نیز واجد اصلی متین و استوار است. اصل شورا به عنوان شیوه‌ای در مدیریت جامعه اسلامی بر پایه مبانی قرآن و سنت استوار است. آیاتی از قرآن که در زمینه خصایص و شیوه عمل مومنان «امر هم شوری بینهم» و نیز به صورت دستوری بر پیامبر(ص) «وشاور هم فی الامر» آمده و نیز با بررسی نمونه‌های عملی در سیره پیامبر اسلام(ص) که در جنگ بدر، احد، خندق و همچنین در جریان عهدنامه پیامبر با مردم طائف دیده می‌شود. هیچگونه جای تردیدی در خصوص اهمیت شورا و مشارکت برجای نمی‌گذارد.

نگارنده بر این ادعا است که اساس

ای برادر یار دانایی بجوی
ساجرای مشورت با او بگویی
مشورت ادراک و هشیاری دهد
عقل‌ها هر عقل را یاری دهد
گفت پیغمبر بکن ای رای زن
مشورت کالمستشار موتمن
مشورت در کارها واجب بود
تا پشیمانی در آخر کم شود
مشورت کن با گروه صالحان
بر پیغمبر امر «شاورهم» بخوان
«امر هم شوری» برای این بود
کز تشاور سهو و کژ کمتر شود
کاین خردها چون مصایح نور است.

بیست مصباح از یکی روشن تر است

مقدمه:

مشارکت از دیر باز یکی از ابزار زندگی انسان به شمار می‌رود. کانون خانواده بر پایه مشارکت استوار است و تامین هدفهای آن از راه مشارکت میان اعضای آن آسانتر صورت می‌گیرد. همه ادیان و مذاهب کوچک و بزرگ جهان مشارکت را بستر کوششهای عبادی و سیاسی خود می‌دانند و گردهم آمدن و با یکدیگر کار پرداختن را برتر می‌شمارند. در فعالیت سیاسی نیز مشارکت یک ابزار مناسب است و بسیاری از مردم از راه مشارکت

زمینه‌های تاریخی مشارکت:

هر چند مشارکت را از دریچه‌های مختلف می‌توان مورد تحلیل قرار داد ولی در این مقاله با توجه به موضوع، مشارکت را در زمینه‌های تاریخی آن یعنی در ایران و اسلام مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرد.

زمینه‌های تاریخی مشارکت در ایران

زمینه‌های تاریخی مشارکت در دو مقطع قبل و بعد از انقلاب مورد بررسی قرار می‌گیرد.

الف - مشارکت در ایران قبل از پیروزی انقلاب اسلامی

در تاریخ گذشته ایران، چه قبل و چه بعد از اسلام، در ادواری سابقه شرکت مردم در اداره کشور را شاهد بوده‌ایم. در ایران باستان، در بین اقوام آریایی انتخابات وجود داشت. سالمندترین شخص بعنوان رئیس عشیره انتخاب می‌شد. در هر روستا، بزرگ روستا، توسط اهالی بعنوان دهخدا انتخاب می‌گردید. چند عشیره دور هم جمع می‌شدند و یک واحد جغرافیایی به نام ده‌یورا تشکیل می‌دادند. شوراهایی که بین اقوام آریایی وجود داشت آنها را به اهمیت کار جمعی آشنا کرده بود. حتی در زمان اشکانیان هم این کار ادامه داشت و شاه اشکانی را مجلس انتخاب می‌کرد. در زمان اشکانیان دو نوع مجلس مشورتی وجود داشت. مجلس مرکب از اولاد ذکور خاندان شاهی که پیرترینشان عنوان رئیس مجلس را داشت و مجلس دیگر به نام مجلس سناکه از مردان پیر و مجرب و روحانیان بلندمرتبه قوم پارت تشکیل می‌شدند، وقتی این دو مجلس با هم ترکیب می‌یافت. مجلس جدید را مجلس مهستان یا مجلس بزرگان می‌گفتند که تصمیمات بزرگ کشوری در این

مجلس گرفته می‌شد. تصمیماتی چون انتخاب یا عزل شاه. از تاریخ پارت چنین بر می‌آید که مجلس مهستان چند نفر از پادشاهان را بعلت رفتار ناخوشایند و غیر قابل عامه از سلطنت خلع کرده است و بهمین ترتیب در زمان ساسانیان قباد را خلع کردند.

اما در نظام گذشته یعنی سلطنت پهلوی تا وقوع انقلاب اسلامی، شاه مرکز امور کشور بود و همه چیز حول او می‌چرخید. تمامی تصمیمات در مرکز گرفته می‌شد و قدرت در تهران بود و هیچ کس از خود اختیاری نداشت.

ب: مشارکت و ابعاد آن در بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران

وقوع انقلاب شکوهمند اسلامی ایران در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ که منتهی به فصل جدیدی در کشور گردید، نتیجه یک همکاری و هماهنگی بی‌نظیر اکثریت قریب به اتفاق ملت ایران بود و می‌توان از آن بعنوان یکی از قویترین و بارزترین نمونه‌های مشارکت مردم در تحقق یک امر خطیر یاد کرد.

رهبر انقلاب حضرت امام خمینی نیز اهمیت و توجهی که به مساله شوراهای داشتند شاید کم‌نظیر باشد. روزهایی که ایشان در پاریس بودند و کشتی انقلاب را هدایت می‌کردند یکی از مسائلی که بطور موکد مطرح می‌کردند، مساله شوراهای و مشارکت مردم در امور بود، و قانون اساسی کشور بعنوان شالوده نظام نیز بطور ریشه‌ای و اصولی به مساله شوراهای و مشارکت مردم پرداخته است بطوری که علاوه بر نکات مهم در مقدمه و استنادات آن در باب مشارکت عمومی در اصول قانون اساسی نیز به این امر اشاره دارد که چند مورد از آن به مختصر بشرح ذیل مورد بررسی قرار می‌گیرد:

بند ۸ از اصل سوم: مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خویش.

بند ۱۵ از اصل سوم: توسعه و تحکیم برادری اسلامی و تعاون بین همه مردم.

البته موارد فوق را فقط بدلیل تصریح کامل امر تعاون و مشارکت آورده‌ایم و گر نه با دقت بر مفاد اصول و بندهای مختلف قانون اساسی روشن می‌گردد که اجرای قانون اساسی بدون مشارکت عامه مردم عملی نیست و برای تحقق آن جلب مشارکت مردمی الزامی است. در اصل ۵ قانون اساسی که برای تعیین تکلیف رهبری جامعه در زمان غیبت امام معصوم (ع) مساله ولایت امر و امامت امت را روشن نموده است و بحق باید آنرا مهمترین اصل قانون اساسی نامید. که پس از ذکر صفات فقیه جامع‌الشرایط می‌گوید:

که اکثریت مردم او را به رهبری شناخته و پذیرفته باشند.

ذکر این شرط و دادن این حق بزرگ به مردم است که می‌تواند زمینه‌ساز مشارکت

عمومی مردم در تعیین رهبر یعنی بالاترین سطح مدیریت جامعه باشد.

اصل ۶ و ۷ با تکیه بر دستورات قرآن کریم اداره امور جامعه را با اتکاء به آراء عمومی و از راه انتخابات و تعیین رئیس جمهور و نمایندگان مجلس شورای اسلامی و اعضاء شوراهای در سطوح مختلف استان، شهرستان، شهر، محل، بخش، روستا دانسته و رای مردم را در تعیین ارکان اصلی تصمیم‌گیری کشور موثر می‌داند.

در اصل ۸ نیز از اصول بسیار مهم برای اداره جامعه بصورت سالم یاد شده است. دعوت به خیر، امر به معروف و نهی از منکر و وظیفه‌ای است همگانی و متقابل برعهده مردم نسبت به یکدیگر، دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت.

در اصل ۹: حفظ آزادی، استقلال، وحدت و تمامیت ارضی کشور وظیفه دولت و آحاد ملت است.

در بند ۳ از اصل ۴۳: ایجاد فرصت مناسب برای شرکت فعال هر فرد در رهبری کشور به این شکل مطرح می‌گردد که:

برای تامین استقلال اقتصادی جامعه و ریشه‌کن کردن فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد، با حفظ آزادگی او، اقتصاد جمهوری اسلامی ایران براساس ضوابط زیر استوار است:

- تنظیم برنامه اقتصادی کشور به صورتی که شکل و محتوا و ساعت کار چنان باشد که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی، فرصت و توان کافی برای خودسازی معنوی، سیاسی و اجتماعی و شرکت فعالی در رهبری کشور و افزایش مهارت و ابتکار داشته باشد.

صراحت مطالب فوق در ضرورت حضور و مشارکت فعال هر فرد ایران در مسائل اساسی

اداره جامعه و رهبری کشور نشان می‌دهد که مساله مشارکت عمومی و مردمی تا چه حد مورد توجه قانون اساسی و حضرت امام(ره) و مردم بوده است. چرا که قانون مزبور مورد تایید و تاکید امام امت بود و مردم ایران پس از تصویب مجلس خبرگان قانون اساسی با اکثریت قاطع به آن رای مثبت دادند.

پ - مشارکت در نظام مدیریت اسلامی

اسلام که مکتب مکرمت انسان و مذهب منزلت بشر است بیشترین تلاش خود را در تقویت ابعاد روحی و پرورش شخصیت انسان بکار می‌گیرد و اعتقاد دارد که اقتصاد را باید در پناه اعتقاد سامان داد و معاش را در مسیر معاد جستجو کرد تا تعادل زندگی بر هم نخورد و مسخ انسان فراهم نیاید و لذا از طرق مختلف، با برنامه‌های متنوع، چون ناخدایی دلسوز، او را بر کشتی مطمئن نشانده و از میان امواج پرتلاطم دریای زندگی به ساحل نجات می‌رساند. و به همین خاطر است که انسان در اسلام، انسانی خود باخته، ضعیف و متلون و وحشت زده و سرگردان نیست. او دارای روحیه اعتماد به نفس و خود یافته، شجاع و مصمم، راه مقصود و هدف مطلوب را بدون هیچگونه تردیدی دنبال می‌کند.

اسلام برای دستیابی به بسیاری از زیباییها، پرورش شخصیت انسانها را در سرلوحه برنامه‌های خود قرار می‌دهد و از طرق مختلف و با برنامه‌های گوناگون این منظور را تعقیب می‌کند که یکی از شیوه‌های بسیار مناسب و پرجاذبه آن مشورت است.

قرآن شریف که کتاب پرورش شخصیت و برنامه جامع مدیریت در نظام تشکیلاتی اسلام است تا آنجا که به موضوع شورا اهمیت می‌دهد که از امور مهم حکومتی گرفته، تا از

شیر گرفتن کودکی در محیط خانواده را به مشورت واگذار نماید:

«فَإِنْ أَرَادَا نِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَ تَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا» بقره آیه ۲۳۳
«هر آنگاه که پدر و مادر با رضایت و مشورت بخواهند»
«کودک را زودتر از شیر باز گیرند گناهی بر آنها نیست.»

از خصلت‌های زیبایی را که قرآن برای انسانهای شایسته، در ردیف پذیرش دعوت خداوند و اقامه نماز و انفاق رزق برمی‌شمرد مشورت است و می‌فرماید:

«وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَ أَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَ مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
 يُنفِقُونَ»

شورا آیه ۳۶
«آنان که دعوت پروردگارش را اجابت کردند و نماز را بپا داشتند و»
«امورشان را به مشورت گذاشتند و از آنچه روزیشان کردیم انفاق می‌کنند.»

در این آیه درباره صفات مومنین صحبت شده است و این مسلماً معنایش این است که مومنین استبداد به رای ندارند و کارشان را با تکروی انجام نمی‌دهند بلکه می‌نشینند و صحبت می‌کنند و پس از مشورت و مشاوره، آن فکری را که اکثریت آرا را دارد. می‌پذیرند و قبول می‌کنند و بعد به مرحله اجرا می‌گذارند. خداوند در قرآن شریف برنامه عمل رسول اکرم(ص) را که رمز کامیابی و پیشرفت آن حضرت بود با عباراتی کوتاه بیان فرموده است:

«وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ»
آل عمران ۱۵۹
در امور اجتماعی با مسلمین مشورت نما،